



**POWIAT**  
STALOWOWOLSKI



Fundacja  
Masz Prawo

# **MEDIACJA ORAZ SPOSOBY POLUBOWNEGO ROZWIĄZYWANIA SPORÓW**

Poradnik opracowany przez Fundację „Masz prawo” z siedzibą w Tarnobrzegu jako zadanie publiczne zlecone i sfinansowane ze środków otrzymanych od Powiatu Stalowowolskiego w ramach edukacji prawnej, o której mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. 2015 poz. 1255 z późniejszymi zmianami), w związku z realizacją zadania prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej w Powiecie Stalowowolskim w 2019 roku.

**TARNOBRZEG 2019**

**Wstęp**

Spory stanowią nieodłączny element życia człowieka, czy to na polu prywatnym czy zawodowym, dlatego tak ważna jest świadomość społeczeństwa o metodach ich rozwiązywania bez konieczności pogłębiania, eskalowania konfliktu. Przeważającej części osób konflikt kojarzy się z koniecznością zaangażowania w spór sądu, celem uzyskania rozstrzygnięcia, co często wiąże się ze stresem, przerażeniem. Rozstrzygnięcia organów państwa są sprawiedliwe w sensie ogólnie przyjętych norm, ostateczny wynik sprawy jest zazwyczaj korzystny dla jednej ze stron sporu, i co ważne wcale nie musi oznaczać końca konfliktu. Dlatego też, od dłuższego już czasu obserwuje się coraz szersze propagowanie metod polubownego rozwiązywania sporów, a ze strony społeczeństwa coraz większy wzrost zainteresowania tą formą rozwiązywania konfliktów.

Niniejszy poradnik ma na celu przybliżenie najważniejszych i najczęściej stosowanych pozasądowych sposobów rozwiązywania sporów, a więc instytucji mediacji, arbitrażu, wezwania do zapłaty oraz zawezwania do próby ugodowej. Umiejętne prowadzenie dialogu pomiędzy stronami, z wykorzystaniem osoby profesjonalnie przygotowanej do tego typu sytuacji, jest często wystarczające, aby strony same doszły do wniosku, że istnieją możliwości rozwiązania ich konfliktu pomiędzy sobą, bez zaangażowania w ten proces organów państwowych oraz sądów, pozwalają na osiągnięcie porozumienia, które będzie sprawiedliwe w odczuciu obu stron.

## **I. MEDIACJA**

## Co to jest mediacja?

Mediacja jest sposobem polubownego rozwiązania sporu w każdej sprawie w której prawo dopuszcza zawarcie ugody, prowadzona przez mediatora, polegająca na wspieraniu stron w formułowaniu przez nie propozycji ugodowych, która ma prowadzić do rozwiązania konfliktów między stronami.

## Dopuszczalność mediacji

Mediację można prowadzić w każdej sprawie w której prawo dopuszcza zawarcie ugody. Najczęściej mediację prowadzi w się w **sprawach cywilnych**, w tym m.in. w sprawie

- o zapłatę (np. z tytułu umów)
- o zachowek
- o dział spadku
- roszczeń odszkodowawczych
- roszczeń pracowniczych
- podziału majątku wspólnego byłych małżonków

rodzinnych, w tym m.in. w sprawie:

- o rozwód, separację
- o uregulowanie kontaktów z dziećmi
- o alimenty
- sposobu sprawowania władzy rodzicielskiej

karnych, dotyczących zdecydowanej większości przestępstw

## **Kto to jest mediator i kto może nim zostać**

Mediator to bezstronna osoba trzecia, która pomaga rozwiązać stronom spór, wspierająca je w formułowaniu propozycji ugodowych, pomagająca odnaleźć wspólne interesy stron.

**Mediatorem w sprawach cywilnych** może zostać każda może być osoba fizyczna mająca pełną zdolność do czynności prawnych, korzystająca w pełni z praw publicznych. Mediatorem nie może być sędzia. Nie dotyczy to sędziów w stanie spoczynku. Organizacje pozarządowe w zakresie swoich zadań statutowych oraz uczelnie mogą prowadzić listy mediatorów oraz tworzyć ośrodki mediacyjne. Wpis na listę wymaga wyrażonej na piśmie zgody mediatora. Informację o listach mediatorów oraz ośrodkach mediacyjnych przekazuje się prezesowi sądu okręgowego.

**Mediatorem w sprawach karnych** może być osoba, która zgodnie z § 4 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 maja 2015r. w sprawie postępowania mediacyjnego w sprawach karnych (Dz. U. z 2015r., poz. 716) spełnia następujące wymagania:

- posiada obywatelstwo polskie, obywatelstwo innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej albo obywatelstwo innego państwa, jeżeli na podstawie przepisów prawa Unii Europejskiej przysługuje jej prawo podjęcia zatrudnienia lub samozatrudnienia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na zasadach określonych w tych przepisach;
- korzysta w pełni z praw publicznych i ma pełną zdolność do czynności prawnych;
- ukończyła 26 lat;
- zna język polski w mowie i piśmie;
- nie była prawomocnie skazana za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;

- posiada umiejętności i wiedzę w zakresie przeprowadzania postępowania mediacyjnego, rozwiązywania konfliktów i nawiązywania kontaktów międzyludzkich;
- daje rękojmię należytego wykonywania obowiązków.

Postępowania mediacyjnego w sprawach karnych nie może przeprowadzać czynny zawodowo sędzia, prokurator, asesor prokuratorski, aplikant wymienionych zawodów, ławnik, referendarz sądowy, asystent sędziego, asystent prokuratora oraz funkcjonariusz instytucji uprawnionej do ścigania przestępstw.

### Zasady mediacji

Do najczęściej wskazywanych zasad mediacji należą:

- **dobrowolność** – postępowanie mediacyjne prowadzone jest, jeżeli wszystkie strony konfliktu wyrażą na to zgodę. Należy nadmienić, iż zgoda taka może być na każdym etapie postępowania mediacyjnego cofnięta i nie rodzi to dla strony żadnych negatywnych skutków procesowych.
- **bezstronność** – mediator zobowiązany jest traktować strony mediacji w jednakowy sposób i nie przychylić się do żadnej z racji stron.
- **poufność** – Mediator, strony i inne osoby biorące udział w postępowaniu mediacyjnym są obowiązane zachować w tajemnicy fakty, o których dowiedziały się w związku z prowadzeniem mediacji.
- **neutralność** - Mediator ma obowiązek pozostać neutralny wobec sposobu rozwiązania sporu proponowanego przez jedną ze stron i nie może narzucać własnych, w jego ocenie lepszych sposobów rozwiązania sporu, co nie oznacza, iż nie może wskazywać stronom sposobów rozwiązania sporu.

### Koszty mediacji:

#### **Sprawy cywilne**

Koszty mediacji obejmują wynagrodzenie mediatora oraz zwrot kosztów jej prowadzenia, tj. wynajmu sali, korespondencji czy przejazdów. Ważne jest to, iż mediator otrzymuje wynagrodzenie bez względu na wynik mediacji. Zasadą jest ponoszenie kosztów mediacji po połowie przez każdą ze stron.

W mediacji sądowej obowiązuje zasada, że mediator ma prawo do wynagrodzenia i zwrotu wydatków związanych z przeprowadzeniem mediacji, chyba że wyraził zgodę na prowadzenie mediacji bez wynagrodzenia. Należności te pobiera mediator bezpośrednio od stron (art. 183<sup>5</sup>§ 2 k.p.c.).

Wynagrodzenie w sprawach majątkowych wynosi 1% wartości przedmiotu sporu, jednak nie mniej niż 150 zł i nie więcej niż 2 tys. zł za całość postępowania mediacyjnego. Natomiast w sprawach majątkowych, w których wartości przedmiotu sporu nie da się ustalić, oraz w sprawach niemajątkowych wynagrodzenie mediatora za prowadzenie postępowania mediacyjnego wynosi za pierwsze posiedzenie 150 zł, a za każde kolejne 100 zł, łącznie jednak nie więcej niż 450 zł.

Ważne jest to, iż strona która z uwagi na swoją sytuację materialną została zwolniona z kosztów sądowych, nie ponosi również kosztów za postępowanie mediacyjne.

### **Sprawy karne**

Postępowanie mediacyjne jest bezpłatne - koszty ponosi Skarb Państwa.

### **Skutki zawarcia ugody przed mediatorem w sprawach cywilnych**

Do całościowego załatwienia sprawy będącej przedmiotem mediacji, nie wystarczy tylko zawarcie przez strony ugody przed mediatorem. Ugoda, bowiem wymaga zatwierdzenia przez sąd, by mogła uzyskać moc prawną ugody sądowej, tzn. aby można jej było nadać takie skutki, jak w przypadku, gdyby strony zawarły ugodę przed sądem. Aby tak się stało strona musi złożyć we właściwym sądzie wniosek o zatwierdzenie ugody, gdyż sąd nie może zatwierdzić ugody z urzędu, zaś samo istnienie ugody ani też złożenie przez mediatora protokołu w sądzie nie

stanowi podstawy wszczęcia postępowania o zatwierdzenie ugody. Wniosek o zatwierdzenie ugody może zostać złożony przez każdą ze stron samodzielnie, bądź poprzez złożenie wspólnego wniosku przez obie strony.

Warto pamiętać, że jeśli ugoda podlega wykonaniu w drodze egzekucji, sąd zatwierdza ją przez nadanie jej klauzuli wykonalności. W pozostałych wypadkach sąd zatwierdza ugodę postanowieniem wydanym na posiedzeniu niejawnym. O terminie posiedzenia niejawnego sąd nie zawiadamia stron, doręcza im jedynie odpis wydanego na takim posiedzeniu orzeczenia.

### **Skutki zawarcia ugody przed mediatorem w sprawach karnych**

Mediator sporządza, po przeprowadzeniu postępowania mediacyjnego, sprawozdanie z jego wyników. Do sprawozdania załącza się ugodę podpisaną przez oskarżonego, pokrzywdzonego i mediatora, jeżeli została zawarta. Sprawozdanie wraz z ewentualną zawartą przez strony ugodą, mediator przedstawia organowi, który skierował sprawę do postępowania mediacyjnego. Sprawozdanie nie zawiera treści wypowiedzianych przez strony podczas postępowania mediacyjnego, a jedynie:

- sygnaturę sprawy;
- imię i nazwisko mediatora lub nazwę instytucji powołanej do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego;
- informację o wynikach postępowania mediacyjnego (czy zawarto ugodę, czy też do zawarcia ugody nie doszło);
- podpis mediatora.

**Zgodnie z art. 107. kodeksu postępowania karnego:**

*§ 1 Sąd lub referendarz sądowy nadaje na żądanie osoby uprawnionej klauzulę wykonalności orzeczeniu podlegającemu wykonaniu w drodze egzekucji.*

*§ 2. Orzeczenia nakładające obowiązek naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę oraz nawiązkę orzeczoną na rzecz pokrzywdzonego uważa się za*

*orzeczenia co do roszczeń majątkowych, jeżeli nadają się do egzekucji w myśl przepisów Kodeksu postępowania cywilnego.*

*§ 3. Przepisy § 1 i 2 stosuje się odpowiednio do obowiązku wynikającego z ugody zawartej przed sądem lub referendarzem sądowym, a także ugody zawartej w postępowaniu mediacyjnym.*

*§ 4. Sąd lub referendarz sądowy odmawia nadania klauzuli wykonalności ugodzie zawartej przed mediatorem, w całości lub w części, jeżeli ugoda jest sprzeczna z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa.*

**Ugoda mediacyjna** zawarta w sprawie ściganej z oskarżenia publicznego jest dokumentem zawierającym zgodne deklaracje stron, co do sposobu zakończenia sprawy. Nie można jej jednak nadać mocy prawnej, jak w przypadku ugody mediacyjnej zawartej w sprawie cywilnej, stąd też w sprawie takiej musi zostać wydany wyrok. Treść ugody mediacyjnej sąd bierze jednak pod uwagę przy rozstrzygnięciu sprawy karnej, co może skutkować dla sprawcy:

- nadzwyczajnym złagodzeniem kary (art. 60 § 2 pkt 1 kk);
- odstąpieniem od wymierzenia kary, a nawet od obligatoryjnego orzeczenia środka karnego we wszystkich wskazanych w ustawie przypadkach;
- uwzględnieniem wniosku oskarżonego o dobrowolne poddanie się karze (art. 387 kpk);
- uznaniem faktu zawarcia ugody jako okoliczności łagodzącej przy wymiarze kary.

Jeżeli chodzi o sprawy prywatnoskargowe to zawarcie ugody w postępowaniu mediacyjnym wywołuje skutek w postaci umorzenia postępowania karnego. W toku posiedzenia pojednawczego lub w wyniku mediacji dopuszczalne jest pojednanie się obejmujące również inne sprawy z oskarżenia prywatnego, toczące się pomiędzy tymi samymi stronami. Równocześnie z pojednaniem strony mogą zawrzeć ugodę,



której przedmiotem mogą być również roszczenia pozostające w związku z oskarżeniem. (stanowi o tym art. 492 - 494 kpk).

### **Zalety mediacji**

- pozwala wypracować rezultat który jest zadowalający dla obu stron
- pozwala na uniknięcie stresu wynikającego z konieczności stawienia się w sądzie
- generuje niskie koszty
- jest dużo szybszym rozwiązaniem niż całe postępowanie sądowe
- zapewnia poufność i dyskrecję
- jest dobrowolna – każda ze stron może zrezygnować na każdym etapie
- celem mediacji jest doprowadzenie do rozwiązania konfliktu, a nie ustalenie kto jest winny
- daje stronom faktyczny wpływ tok postępowania mediacyjnego oraz treść ugody
- ugoda zawarta przed mediatorem, a zatwierdzona przez sąd, ma moc wyroku sądowego

## **II. Inne sposoby polubownego rozwiązywania sporów**

Z dniem 1 stycznia 2016 roku pozew do sądu musi być poprzedzony podjęciem próby mediacji lub innego pozasądowego sposobu rozwiązania sporu (art. 187 § 1 pkt 3 k.p.c.). Z dotychczasowej praktyki sądów wynika, że brak informacji w pozwie o podjętej próbie mediacji lub innego pozasądowego sposobu rozwiązania sporu bądź brak wyjaśnienia przyczyn niepodjęcia próby mediacji skutkuje zwrotem pozwu z powodu braków formalnych.

### Wezwanie do zapłaty

Osoba posiadająca roszczenie względem innej może przed wszczęciem postępowania sądowego skierować pismo wzywające do uregulowania roszczenia np. spłaty pożyczki, bądź spełnienia innego roszczenia np. wezwanie do usunięcia wad zakupionej rzeczy. W piśmie takim, które nie jest pod żadnym względem pismem sformalizowanym, należy wskazać miejscowość, datę sporządzenia pisma, jakie jest nasze żądanie, z jakiego tytułu pochodzi oraz co ważne warto wskazać termin w których oczekujemy jego spełnienia, np. 14 dni od odebrania pisma oraz wskazać konsekwencje niezastosowania się do wezwania, np. iż brak spełnienia roszczenia skutkować będzie skierowaniem sprawy na drogę postępowania sądowego. Należy również zamieścić informację w jakiej formie ma nastąpić spełnienie roszczenia, np. przelewem bankowym (wtedy należy wskazać numer rachunku bankowego) czy przekazem pocztowym. Pod wezwaniem należy złożyć własnoręczny podpis. Wezwanie do zapłaty jest jedną z najczęściej stosowanych form pozasądowego rozwiązywania sporów.

### Zawezwanie do próby ugodowej

Zgodnie z przepisem art. 184 kpc Sprawy cywilne, których charakter na to zezwala, mogą być uregulowane drogą ugody zawartej przed wniesieniem pozwu. Sąd uzna ugodę za niedopuszczalną, jeżeli jej treść jest niezgodna z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa.

O zawezwanie do próby ugodowej – bez względu na właściwość rzeczową – można zwrócić się do sądu rejonowego ogólnie właściwego dla przeciwnika, a w braku podstaw do ustalenia tej właściwości – do sądu rejonowego właściwego dla miejsca zamieszkania albo siedziby wzywającego.

W wezwaniu należy zwięźle oznaczyć sprawę i przedstawić propozycje ugodowe.

Z posiedzenia sporządza się protokół. Jeżeli doszło do ugody, jej osnovę wciąga się do protokołu albo zamieszcza się w odrębnym dokumencie stanowiącym załącznik do protokołu i stwierdza podpisami stron. Niemożność podpisania ugody

stwierdza się w protokole. Jeżeli wzywający nie stawia się na posiedzenie, sąd na żądanie przeciwnika włoży na niego obowiązek zwrotu kosztów wywołanych próbą ugodową. Jeżeli przeciwnik bez usprawiedliwienia nie stawia się na posiedzenie, sąd na żądanie wzywającego, który wniósł następnie w tej sprawie pozew, odpowiedź na pozew, sprzeciw lub zarzuty od nakazu zapłaty, uwzględni koszty wywołane próbą ugodową w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

Opłata od wniosku o zawezwanie do próby ugodowej wynosi piątą część opłaty. Przykładowo w sprawach o roszczenia majątkowe opłata od pozwu wynosiłaby:

- 1) do 500 złotych – w kwocie 30 złotych;
- 2) ponad 500 złotych do 1500 złotych – w kwocie 100 złotych;
- 3) ponad 1500 złotych do 4000 złotych – w kwocie 200 złotych;
- 4) ponad 4000 złotych do 7500 złotych – w kwocie 400 złotych;
- 5) ponad 7500 złotych do 10 000 złotych – w kwocie 500 złotych;
- 6) ponad 10 000 złotych do 15 000 złotych – w kwocie 750 złotych;
- 7) ponad 15 000 złotych do 20 000 złotych – w kwocie 1000 złotych.

W sprawach o prawa majątkowe przy wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia ponad 20 000 złotych pobiera się od pisma opłatę stosunkową wynoszącą 5% tej wartości, nie więcej jednak niż 200 000 złotych.

Łatwo więc obliczyć opłatę o zawezwanie do próby ugodowej, która wynosiłaby jedną piątą wskazanych wyżej kwot w zależności od wartości przedmiotu sporu.

Należy nadmienić, iż złożenie wniosku o zawezwanie do próby ugodowej, w przeciwieństwie do wezwania do zapłaty przerywa bieg przedawnienia oraz bieg zasiedzenia.

## **Arbitraż**

Obok mediacji równie popularnym sposobem pozasądowego rozstrzygnięcia sporu jest arbitraż. (inaczej sąd polubowny). Sądy polubowne nie wchodzi w strukturę sądownictwa powszechnego, przewidziane są dla rozstrzygnięcia sporów cywilnych i gospodarczych. Arbitraż w odróżnieniu od mediacji nie rozwiązuje sporu przez prowadzenie rozmów i nakłanianiu stron do rozwiązania konfliktu przez osiągnięcie porozumienia.

### **Podstawy prawne arbitrażu**

Podstawę prawną instytucji arbitrażu przewiduje głównie Część V Kodeksu Postępowania Cywilnego w art. 1154-1217.

### **Jaki może być przedmiot arbitrażu?**

Strony mogą poddać pod rozstrzygnięcie sądu polubownego:

- Spory o prawa majątkowe, (o prawa rzeczowe, wierzytelności, prawa o charakterze rodzinnym z wyjątkiem spraw o alimenty);
- spory o prawa niemajątkowe, jeżeli mogą one być przedmiotem ugody sądowej.
- rozwód, ustalenie zaprzeczenie ojcostwa, separację

### **Jak można podzielić arbitraż?**

Arbitraż możemy podzielić na:

- **arbitraż instytucjonalny** (działającym stale sądem polubownym),
- Arbitraż powoływany **ad hoc** (w celu rozstrzygnięcia konkretnej sprawy).

Stałymi sądami polubownymi działającymi w Polsce są m.in.: Sąd Arbitrażowy przy Krajowej Izbie Gospodarczej, stałe polubowne sądy konsumenckie, Sąd Arbitrażowy przy Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych Lewiatan.

### **Kto prowadzi postępowanie arbitrażowe?**

Rozpoznawanie spraw odbywa się za pomocą sędziów sądu polubownego (arbitrów). Strony mogą w umowie określić liczbę sędziów sądu polubownego (arbitrów). W braku takiego określenia powołuje się sąd polubowny w składzie trzech

arbitrów. Arbitrem może być osoba fizyczna bez względu na obywatelstwo, mająca pełną zdolność do czynności prawnych. Arbitrem nie może być sędzia państwowy. Nie dotyczy to sędziów w stanie spoczynku.

### **Zapis na sąd polubowny, co to?**

- Poddanie sporu pod rozstrzygnięcie sądu polubownego wymaga umowy stron, w której należy wskazać przedmiot sporu lub stosunek prawny, z którego spór wyniknął lub może wyniknąć (zapis na sąd polubowny).
- Zapis na sąd polubowny powinien być sporządzony na piśmie. Wymaganie dotyczące formy zapisu na sąd polubowny jest spełnione także wtedy, gdy zapis zamieszczony został w wymienionych między stronami pismach lub oświadczeniach złożonych za pomocą środków porozumiewania się na odległość, które pozwalają utrwalić ich treść. Powołanie się w umowie na dokument zawierający postanowienie o poddaniu sporu pod rozstrzygnięcie sądu polubownego spełnia wymagania dotyczące formy zapisu na sąd polubowny, jeżeli umowa ta jest sporządzona na piśmie, a to powołanie się jest tego rodzaju, że czyni zapis częścią składową umowy.
- w razie wniesienia do sądu sprawy dotyczącej sporu objętego zapisem na sąd polubowny, sąd odrzuca pozew lub wniosek o wszczęcie postępowania nieprocesowego, jeżeli pozwany albo uczestnik postępowania nieprocesowego podniósł zarzut zapisu na sąd polubowny przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy. Powyższej zasady nie stosuje się, gdy zapis na sąd polubowny jest nieważny, bezskuteczny, niewykonalny albo utracił moc, jak również wtedy, gdy sąd polubowny orzekł o swej niewłaściwości. Wniesienie sprawy do sądu nie stanowi przeszkody do rozpoznania sprawy przez sąd polubowny.

### **Jak przebiega postępowanie arbitrażowe?**

- W postępowaniu przed sądem polubownym strony powinny być traktowane równoprawnie. Każda ze stron ma prawo do wysłuchania i przedstawienia swoich twierdzeń oraz dowodów na ich poparcie.
- strony mogą uzgodnić zasady i sposób postępowania przed sądem polubownym

- jeśli strony nie uzgodniły inaczej, postępowanie przed sądem polubownym rozpoczyna się w dniu, w którym pozwanemu doręczono pismo zawierające żądanie rozpoznania sprawy w postępowaniu przed sądem polubownym (wezwanie na arbitraż).
- W terminie uzgodnionym przez strony lub, jeżeli strony nie postanowiły inaczej, w terminie wyznaczonym przez sąd polubowny powód powinien wnieść pozew, a pozwany może złożyć odpowiedź na pozew. Do pozwu i odpowiedzi na pozew strony mogą dołączyć dokumenty, jakie uznają za stosowne.
- sąd polubowny decyduje o tym, czy przeprowadzić rozprawę czy też postępowanie będzie prowadzone na podstawie dokumentów i innych pism, bez wyznaczania rozprawy. Jeżeli strony nie uzgodniły, że postępowanie będzie prowadzone bez wyznaczania rozprawy, sąd polubowny jest obowiązany rozpoznać sprawę na rozprawie, gdy jedna ze stron tego zażąda.
- Sąd polubowny rozstrzyga spór według prawa właściwego dla danego stosunku, a gdy strony go do tego wyraźnie upoważniły – według ogólnych zasad prawa lub zasad słuszności. W każdym jednak przypadku sąd polubowny bierze pod uwagę postanowienia umowy oraz ustalone zwyczaje mające zastosowanie do danego stosunku prawnego.
- Jeżeli sąd polubowny rozpoznaje sprawę w składzie więcej niż jednego arbitra, jego orzeczenia zapadają większością głosów, chyba że strony uzgodniły inaczej. Orzeczenia w kwestiach proceduralnych może wydawać samodzielnie arbiter przewodniczący, jeżeli zostanie upoważniony do tego przez strony lub przez pozostałych arbitrów. Arbiter, który głosował przeciwko stanowisku większości, może na wyroku przy swoim podpisie zaznaczyć, że zgłosił zdanie odrębne.
- Jeżeli strony zawarły ugodę przed sądem polubownym, sąd polubowny umarza postępowanie. Osnowę ugody wciąga się do protokołu albo zamieszcza w odrębnym dokumencie stanowiącym część protokołu i stwierdza podpisami stron.
- Wyrok sądu polubownego lub ugoda przed nim zawarta mają moc prawną na równi z wyrokiem sądu lub ugodą zawartą przed sądem po ich uznaniu przez sąd albo po stwierdzeniu przez sąd ich wykonalności.

- Sąd stwierdza wykonalność wyroku sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej, nadających się do wykonania w drodze egzekucji, nadając im klauzulę wykonalności. Wyrok sądu polubownego lub ugoda przed nim zawarta, których wykonalność została stwierdzona, są tytułami wykonawczymi.

#### **Jakie są zalety arbitrażu?**

- poufność postępowania,
- wpływ stron na wybór arbitra,
- postępowanie mniej sformalizowane niż przed sądem powszechnym,
- szybkie i ostateczne rozstrzygnięcie sporu,

#### **Jakie są cechy arbitrażu?**

- dobrowolność,
- niskie koszty postępowania,
- poufność
- nieograniczony zasięg terytorialny – strony mogą dowolnie wybrać miejsce postępowania,
- wyrok sądu polubownego po nadaniu mu klauzuli wykonalności może być skierowany do egzekucji,
- w przypadku wyboru sądu polubownego, strony nie mogą dochodzić swoich roszczeń w sądzie powszechnym.

